

پیامد افزودن دانه‌ی شنبلیله بر توده چربی درون شکمی و فراسنجه‌های چربی خون جوجه‌های گوشتی

ستاره خالقی^{۱*}، دکتر مختار خواجوی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد تغذیه دام دانشگاه یاسوج ۲- عضو هیئت علمی گروه علوم دامی دانشگاه یاسوج

* نویسنده مسئول: دکتر مختار خواجوی، دانشگاه یاسوج، گروه علوم دامی، Khajavi@yu.ac.ir

چکیده

این پژوهش با ۹۰ جوجه‌ی گوشتی سویه‌ی کاب ۵۰۰ در یک طرح کامل تصادفی برای بررسی پیامد افزودن ۵ گرم پودر دانه‌ی شنبلیله به هر کیلوگرم جیره از روز نخست تا ۴۲ روزگی بر توده‌ی چربی درون شکمی و فراسنجه‌های خونی انجام گردید. شنبلیله درصد وزنی توده‌ی چربی درون شکمی را هم نسبت به وزن زنده‌ی بدن و هم نسبت به وزن لاشه کاهش معناداری داده است. همچنین، شنبلیله میزان تری‌گلیسرید خون را کاهش و میزان لیپوپروتئین‌های چگال سنگین را افزایش داده است.

واژه‌های کلیدی: توده‌ی چربی درون شکمی - جوجه‌های گوشتی - شنبلیله - فراسنجه‌های چربی خون

مقدمه

سویه‌های پر تولید جوجه‌های گوشتی فرآورده‌ی چندین دهه فرآیندهای گزینش ژنتیکی برای داشتن بالاترین رشد وزنی در دوره‌ی زمانی کوتاه هستند، که انباشت اندازه‌ی بالایی چربی درون شکمی یکی از پیامدهای این دستکاری‌های ژنتیکی است (۹) که این چربی مشکلاتی را برای تولید کننده، کشتارگاه و کارخانه‌های فرآوری جوجه‌های گوشتی و مردم مصرف کننده‌ی این جوجه‌ها ایجاد می‌کند. توده‌ی چربی درون شکمی به‌سان بزرگترین اندوخته‌ی چربی در جوجه‌های گوشتی همبستگی بالایی با اندازه‌ی هم‌ی چربی بدن دارد (۵) بنابراین در بسیاری از پژوهش‌ها به‌سان یک شاخص برای بررسی وضعیت چربی ذخیره‌ای بدن به‌کار می‌رود. تا کنون راهکارهای گوناگون برای کم کردن انباشت چربی در جوجه‌های گوشتی پیشنهاد شده است. امروزه به‌کارگیری افزودنی‌های خوراکی مانند پروبیوتیک‌ها، پری‌بیوتیک‌ها و گیاهان دارویی برای بهبود فرآورده‌ی دامی گسترش روزافزونی دارد. یکی از این گیاهان دارویی، شنبلیله (*Trigonella foenum-graecum*) است. دانه‌ی شنبلیله دارای شمار زیادی از ترکیبات موثره مانند فلاونوئیدها، ساپونین و آلکالوئیدها است که می‌تواند اثرات کاهنده بر چربی خون و انباشت چربی در بدن داشته باشند (۷). گزارش‌های چندین پژوهش نشان می‌دهند که دانه‌ی شنبلیله کلسترول و چربی خون را در انسان و جانوران آزمایشگاهی کاهش می‌دهد (۳، ۴، ۱۰). در پژوهشی که روی موش انجام شده است، افزودن ۵ درصد گالاتومانان دانه‌ی شنبلیله به جیره‌ی غذایی اندازه‌ی توده‌ی چربی درون شکمی را کاهش چشمگیری داده است (۱۲). گزارش‌ها نشان می‌دهند که میزان گلوکز، کلسترول و کل چربی خون جوجه‌های گوشتی به دنبال خوراندن پودر دانه‌ی شنبلیله کاهش یافته است (۱، ۲). دانه‌ی شنبلیله دارای بیش از ۲۲ درصد گالاتومانان است (۶). گزارش شده است که گالاتومانان شنبلیله کلسترول و تری‌گلیسرید پلاسما و نیز ساخت کلسترول در کبد را کاهش می‌دهند (۱۱).

مواد و روش‌ها

این پژوهش با ۹۰ قطعه جوجه‌ی گوشتی سویه‌ی کاب ۵۰۰ در یک طرح کامل تصادفی با دو تیمار و ۳ تکرار (هر تکرار ۱۵ جوجه) برای بررسی پیامدهای افزودن ۵ گرم پودر دانه‌ی شنبلیله به هر کیلوگرم جیره از روز نخست تا پایان دوره‌ی